

**СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
ЗА ПЕРИОД 2014 – 2018. ГОДИНЕ**

ПРЕДЛОГ

САДРЖАЈ

1. СПОРТ У СРБИЈИ.....	3
2. ОСНОВНИ ПРАВЦИ СТРАТЕГИЈЕ.....	5
2.1 ВИЗИЈА.....	5
2.2 МИСИЈА.....	5
2.3 УЛОГА ЈАВНИХ ВЛАСТИ	5
2.4 ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ.....	7
3. ИЗАЗОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ.....	8
3.1 ДЕМОГРАФСКА СЛИКА СРБИЈЕ.....	8
3.2 СПОРТСКЕ НАВИКЕ.....	9
3.3 ФИНАНСИРАЊЕ СПОРТА.....	10
3.4 НАСИЉЕ И НЕДОЛИЧНО ПОНАШАЊЕ НА СПОРТСКИМ ПРИРЕДБАМА.....	10
3.5 СПОРТСКИ ОБЈЕКТИ.....	10
3.6 ИСКУСТА ИЗ РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРЕТХОДНЕ СТРАТЕГИЈЕ.....	11
4. СТРАТЕШКИ ОКВИР.....	12
5. ЧИНИОЦИ СИСТЕМА СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ.....	13
6. ПРАВНИ ОКВИР.....	15
7. ПРИОРИТЕТИ СТРАТЕГИЈЕ.....	18
7.1 РАЗВОЈ СПОРТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И ШКОЛСКИ СПОРТ.....	18
7.2 ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТА БАВЉЕЊА ГРАЂАНА СПОРТОМ КРОЗ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ.....	20
7.3 РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРХУНСКОГ СПОРТА.....	21
7.4 РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ.....	22
8. ОСТАЛИ ЦИЉЕВИ.....	23
8.1 ПОДИЗАЊЕ КАПАЦИТЕТА СПОРТА НА СВИМ НИВОИМА ВЛАСТИ.....	23
8.2 СТРУЧНО И НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД У СПОРТУ И ИНФОРМАЦИОНИМ СИСТЕМИМА.....	25
8.3 МЕЂУНАРОДНА СПОРТСКА САРАДЊА И СПОРТ У ДИЈАСПОРИ	25
8.4 СПОРТ У ВОЈСЦИ.....	26
8.5 СПОРТ У ПОЛИЦИЈИ.....	26
8.6 СПОРТСКИ ТУРИЗАМ И ПАРТНЕРСТВО ИЗМЕЂУ СПОРТА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	27
8.7 МЕДИЈИ У СПОРТУ.....	28
8.8 НЕГАТИВНЕ ПОЈАВЕ У СПОРТУ.....	28
9. СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ОЦЕЊИВАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ.....	30
9.1. СПРОВОЂЕЊЕ.....	30
9.2. ПРАЋЕЊЕ.....	30
9.3. ОЦЕЊИВАЊЕ.....	30
9.4. ИЗВЕШТАВАЊЕ.....	31
10. ФИНАНСИЈСКИ ЕФЕКТИ СТРАТЕГИЈЕ И АКЦИОНОГ ПЛАНА.....	31
11. АКЦИОНИ ПЛАН.....	31
12. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	31

На основу члана 142. став 1. Закона о спорту („Службени гласник РС”, бр. 24/11 и 99/11–др.закон) и члана 45. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, № 72/12, 7/14 – УС и 44/14),

Влада доноси

СТРАТЕГИЈУ РАЗВОЈА СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2014 – 2018. ГОДИНЕ

1. СПОРТ У СРБИЈИ

Спорт има кључну улогу у сваком друштву кроз допринос социјалној кохезији, превазилажењу предрасуда, повећању позитивног утицаја на јавно мњење и ширење етичких и општих принципа који се кроз њега преносе. Наши грађани могу учествовати у спорту као непосредни учесници у спортским активностима, што јесте и најважнији циљ ове стратегије, или као пасивни посматрачи, тј. гледаоци и љубитељи спорта.

Спорт је и једна од покретачких снага за достизање миленијумских циљева развоја људског друштва, дефинисаних од стране Уједињених нација. Посебно је вредан за савремени свет који се брзо мења и који карактерише тежња да се створе здрави и квалитетни услови живота. Путем спорта грађани Србије могу овладати следећим вештинама и вредностима: сарадња, комуникативност, поштовање правила, поштовање других, способност решавања проблема, поштење (фер - плеј), заједничко коришћење, самопоуздање, смелост, искреност, самопоштовање, толеранција, тимска игра, дисциплина, поверење, способност прилагођавања, способност руковођења, како победити/изгубити, како прихватити конкуренцију, вредновање труда, самосвест, постављање сопствених циљева, социјализација, солидарност. Активности спроведене од стране Уједињених нација током Међународне године спорта и физичког образовања 2005, показале су да се спорт може назвати „школом за живот“, јер може допринети развоју личности и стицању основних друштвених вештина.

Бављење спортом и физичко образовање су основна људска права свих грађана Републике Србије и Република Србија гарантује остваривање ових права. Посебне могућности се морају пружити младима, старима и особама са инвалидитетом, са циљем да развију, у потпуности, своје личности кроз физичко образовање и спортске програме прилагођене њиховим захтевима.

Прилику да учествују у спорту имају сви грађани Републике Србије без обзира на друштвени статус, верску и националну припадност, или било коју опредељеност. Спорт повезује појединце, породице, заједнице, регионе и целокупни народ. Када се људи баве спортом изграђују и испољавају најбоље људске особине као што су лојалност, толеранција, тимски рад, посвећеност и упорност.

У Републици Србији спорт има посебно место, јер се народ идентификује са успесима спортиста и победама у којима проналазе мотив за превазилажење свакодневних изазова. Зато спорт често добија димензију у којој је победа или „љубав” према клубу некада важнија од свега другог у животу, због тога су одређене групе људи спремне на организовање, а њихово деловање често нема везе са поштовањем принципа спортске етике и фер плеја (такве су екстремне навијачке групе).

Спорт је саставни део идентитета грађана Републике Србије и, посебно данас, димензија у којој се видимо у очима света као посебни и успешни. Он обогаћује нашу културу и економију, утиче на степен благостања, помаже развоју духа и тела деце и одраслих и чини нас бољим и спремнијим за изазове савременог света и потреба, и као заједницу и појединачно.

Основни задатак државе је да уреди и обезбеди систем спорта како би грађани Републике Србије имали слободан приступ спорту где год да живе и без обзира на њихову

способност. Укупна материјална ситуација нашег друштва, разлог су што издвајања средстава за чланарине, куповину спортске опреме још увек нису и не могу бити приоритет у текућим месечним издацима просечне породице. Због тога спорт у Републици Србији данас није подједнако доступан свима. Вишегодишња глобална економска криза утиче на способност појединаца, породице, организације и заједнице да се укључе у спорт.

Република Србија је позната у Европи и свету по врхунски организованим спортским догађајима, као што су: Европско првенство у ватерполу, Европско првенство у џудоу, летњи Европски фестивал младих, Универзијада, Европско првенство у рукомету за мушкарце, Светско првенство у рукомету за жене, Европско првенство за жене у одбојци, Светска лига у одбојци, европска првенства у атлетици, Европско првенство у стрељаштву, Европско првенство у веслању, Европско првенство у рвању и многа друга.

Република Србија данас у свету важи за земљу врхунских спортских постигнућа, али резултати могу бити и много бољи, те управо ова стратегија има за циљ да јасно дефинише циљеве и приоритете којима треба стремити и које треба реализовати како би се стекли услови за постизање још бољих резултата у области спорта, како на националном, тако и на међународном нивоу.

Република Србија се стара како о развоју спортских талената, тако и о врхунским спортистима. Она, с једне стране, пружа могућност да врхунски спортисти остваре своје потенцијале на светској сцени и награђује врхунски спортски резултат кроз дефинисан и уређен програм националних признања и награда за остварене врхунске спортске резултате, док, с друге стране, системски помаже развој спортских талената кроз стипендирање.

Српски врхунски спортисти су своје спортске каријере започели у малим клубовима, школским салама или отвореним теренима у јединицама локалних самоуправа. Данас се управо ти спортски клубови сусрећу са проблемом који се огледа у недостатку финансијских средстава за несметан рад и развој, с једне стране и недостатком, односно неадекватном спортском инфраструктуром, с друге стране.

Република Србија је мала земља по броју становника, али са великим бројем веома успешних врхунских спортиста. Постојећи спортски потенцијали омогућавају да се направи велики помак како у обухвату људи који су директно или индиректно укључени у систем спорта, тако и у погледу резултата који се постижу у области врхунског спорта, како на националном, тако и на међународном нивоу.

2. ОСНОВНИ ПРАВЦИ СТРАТЕГИЈЕ

2.1. ВИЗИЈА

Визија ове стратегије је унапређење квалитета живота и обogaћивање друштвених односа становника Републике Србије кроз бављење спортом, као елемента који је од суштинског значаја за развој њихове личности и здравог начина живота.

2.2. МИСИЈА

Мисија је стварање система спорта у Републици Србији у коме ће свако имати право да се бави спортом, са циљем развоја своје личности, одржавања доброг здравља, побољшања физичких способности, бољег и сврсисходнијег коришћења слободног времена, унапређења квалитета живота и постизања врхунских спортских резултата. Јавне власти свих нивоа у Републици Србији предузимају мере како би се:

- обезбедило да сви грађани имају могућности да се баве спортом, кроз пружање одговарајућих услова и програма свих врста и обезбеђивање одговарајућег стручног кадра;
- осигурали темељи система спорта: спорт у школама и сви видови укључења деце у спортске активности;
- обезбедило планирање, изградња и реконструкција потребних спортских објеката;
- подржало и подстакло бављење спортом на највишем нивоу, уз постизање врхунских спортских резултата на највећим међународним спортским такмичењима.

2.3. УЛОГА ЈАВНИХ ВЛАСТИ У ОБЛАСТИ СПОРТА

Спорт је важан не само за појединце него и за друштвени и културни развој сваке заједнице, како на националном тако и на регионалном и локалном нивоу. Он је тесно повезан са другим сферама политичког одлучивања и планирања у заједници као што су: образовање, здравство, социјална заштита, градско и национално планирање, конзервација, уметност и одмор.

Улога јавних власти у Републици Србији (државе, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе) јесте да омогући и подржи остваривање социјалних функција спорта. Сви органи јавне власти треба да развију реципрочну сарадњу са спортским покретом, у циљу промоције вредности спорта и користи које даје, полазећи од тога да је њихова улога првенствено комплементарна активностима спортског покрета. Блиска сарадња јавних власти свих нивоа са невладиним спортским организацијама од суштинског је значаја за остваривање улоге спорта у друштву.

Спорт, као јавна служба, има виталан значај за сваку заједницу и због тога су јавне власти свих нивоа дужне да обезбеде развој спорта на својој територији и поспеше учешће становништва у спортским активностима. Оне ову обавезу, наравно, не могу да остваре саме већ у сарадњи са свим организацијама (добровољним и приватним) које су директно или индиректно везане за спорт.

Полазећи од принципа утврђених у Европској спортској повељи, Кодексу спортске етике и Повељи спорта за све Савета Европе, Међународној повељи о физичком образовању и спорту UNESCO-а, Резолуцији Генералне скупштине Уједињених нација 58/5 – Спорт као средство за промоцију образовања, здравља, развоја и мира и Белој књизи о спорту Европске уније, од јавних власти у области спорта свих нивоа се очекује да:

- предузимају мере како би се обезбедило да сви грађани имају прилику да се баве спортом, и, где је то потребно, предузимају додатне мере како би се младим талентованим људима, али и лицима са инвалидитетом, било појединцима или групама, омогућило да ефикасно користе ту могућност;
- не дозволе било какву дискриминацију;
- обезбеде опште планирање потребних спортских објеката (број, разноврсност и доступност);
- осигурају изградњу темеља: спорт у школама и око школа;
- промовишу бављења спортом у свим сегментима популације кроз пружање одговарајућих услова и програма свих врста, обезбеђивање квалификованих инструктора, лидера или аниматора;
- охрабрују пружање могућности за бављење спортом на радном месту;
- подрже и подстакну бављење спортом на вишим нивоима, на одговарајуће и посебне начине, у сарадњи са релевантним спортским организацијама. Подршка треба да покрије различита подручја, као што су: препознавање талената и саветовање; пружање одговарајућих услова; развој бриге и подршке кроз спортску медицину и спортску науку; охрабривање тренирања уз примену научних метода; едукација за тренере и друге лидерске функције; помоћ клубовима у образовању одговарајућих структура и такмичарских екипа;
- унапреде стручни рад у спорту (људски ресурси);
- усклађују спортске активности са ограниченим ресурсима планете и њихово практиковање у складу са принципима оправданог развоја и уравнотеженог управљања околином;
- развију одговарајуће структуре и средства за сакупљање и дистрибуцију релевантних информација;
- подстичу комбиновану јавну и приватну финансијску подршку спорту, укључујући и сопствене приходе спортског сектора у циљу стицања средстава потребних његовом даљем развоју;
- обезбеде аутономију спортског покрета, пошто су активности јавних власти само допуна делатностима спортских организација, и у том циљу подрже развој духа добровољности (волонтеризма) и покретљивости у спорту;
- обезбеде адекватно спортско здравствено образовање, укључујући и антидопинг образовање;
- спречавају насиље и недолечно понашање на спортским такмичењима.

Улога Републике Србије у области спорта се првенствено остварује преко Министарства омладине и спорта (у даљем тексту: Министарство), али и преко других државних органа и организација. Задатак Министарства је да системским активностима предводи, инвестира и омогућава спортском систему Републике Србије да оствари циљеве и приоритете које је ова стратегија дефинисала на начин да:

- успоставља јасне смернице, поставља изазове спортском сектору у подизању нивоа, признавању и усвајању најбоље праксе, вреднује успех, обједињава и координира целокупан систем спорта у Републици Србији;
- ствара услове за подизање капацитета свих чиниоца спортског система, прати и помаже организацију врхунских спортских такмичења, ради на развоју и унапређењу услова за бављење спортом, првенствено спортске инфраструктуре, подиже капацитете свих ресурса у спорту, подржава програме који се баве унапређењем система спорта посебно водећи рачуна да се све области спорта развијају и унапређују и, коначно, бави се истраживањима и прати примере добре праксе;

– прати успехе целокупног система спорта у Републици Србији и транспарентно финансира спортске организације којима је буџет извор средстава и то на основу јасних критеријума и подноси извештаје о коришћењу средстава из фондова пореских обвезника.

Полазећи од тога да локална заједница има суштински значај за промоцију спорта као виталне јавне службе заједнице, органи јединица локалне самоуправе и аутономне покрајине у остваривању циљева ове Стратегије полазе од следећих принципа:

- локална заједница треба да даје приоритет промоцији рекреативног спорта и што већем обухвату бављења грађана спортом, укључујући и неорганизоване и спонтане облике упражњавања спортских активности;
- спортски капацитети треба да буду безбедни и добро испланирани;
- спортски објекти треба да буду доступни свима, а накнаде за коришћење тих објеката треба да буду примерене;
- сви становници урбаних средина имају право да развијају сопствене способности кроз спортске активности које одговарају њиховим индивидуалним могућностима;
- финансирање спорта, као јавне службе, у највећој мери је одговорност локалних власти (скупштина), које у томе треба да помогну држави;
- треба помоћи и поспешити активности невладиних организација у области спорта и образовање територијалног спортског савеза у срединама где не постоји;
- спорт треба да буде укључен у сва планирања на локалном и покрајинском нивоу, као што су: образовање, здравство, социјалне службе, уметност;
- ефикасна спортска политика може да буде одређена и спровођена кроз сарадњу јавног и приватног сектора;
- локалне и покрајинске власти треба да остварују трајну и ефикасну сарадњу између јавних власти и невладиних организација у области спорта.

2.4. ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

До 2018. године путем реализације ове стратегије очекивани исходи су да:

- више деце и омладине школског узраста учествују у физичком вежбању и организованим спортским активностима унутар школског спорта;
- више деце и омладине буде укључено у систем спорта преко спортских организација и савеза;
- више грађана Републике Србије буде укључено у физичко вежбање у оквиру организација у области спорта и кроз различити видове неорганизованог бављења спортом;
- више волонтера буде укључено у активности у спорту;
- спортисти Републике Србије освоје већи број медаља на великим међународним спортским такмичењима, посебно на Олимпијским и Параолимпијским играма;
- се повећа број спортиста и организација у области спорта који могу равноправно и са успехом учествовати на међународним спортским такмичењима;
- се унапреди стручни рад у спорту и да се квалитет рада организација у области спорта битно унапреди, првенствено кроз повећање броја стручно школованих и стручно оспособљених спортских стручњака и стручњака у спорту;
- се унапреди кохерентност система финансирања спорта на свим нивоима јавних власти, укључујући прецизније и јасније дефинисање критеријума и процедура за транспарентно финансирање програма у области спорта;
- се успостави систем самоодрживости спортских организација, унапређењем и јачањем партнерства између спортског и пословног сектора;
- се успостави системско планирање развоја спортских грана од стране надлежних националних спортских савеза;
- се развије војни спорт који постиже врхунске резултате у систему ЦИСМ;
- се повећа учешће особа са инвалидитетом, како у области врхунског спорта, тако и у области рекреативног вежбања;
- се унапреди систем доброг руковођења и управљања у спорту поштујући индикаторе утврђене на нивоу Савета Европе и Европске спортске комисије;

- се повећа капацитет свих чинилаца система спорта у Републици Србији кроз организовање обука за писање програма и пројекта, како на националном тако и на нивоу ЕУ;
- се више жена укључује како у бављење спортом, тако и у руководећи рад у организацијама у области спорта, укључујући и учешће најмање једне четвртине жена у управним органима и телима организација у области спорта;
- се омогући боља координација између свих чинилаца спортског система у Републици Србији и поштовање свих прописа и аката који регулишу област спорта, укључујући успостављање веће контроле примене и реализације како ове стратегије, тако и функционисање система спорта у свему у складу са законима и подзаконским актима у јединицама локалне самоуправе;
- све јединице локалне самоуправе имају усвојене програме развоја спорта на својој територији, усклађене са овом стратегијом, уз уважавање потреба и специфичности локалне средине;
- се побољша и унапреди постојећа и изгради недостајућа спортска инфраструктура, укључујући и завршетак започетих спортских објеката;
- спортске организације планирају и деле спортске ресурсе и објекте са другим спортским организацијама, посебно у случајевима када то умањује трошкове и обезбеђује боље услуге за све учеснике у систему спорта;
- се смањи присуство и утицај негативних појава у спорту;
- се повеже спорт са осталим областима друштвеног живота;
- се обезбеди сарадња и повезаност науке и спорта;
- се заједно са медијима промовишу праве вредности и приближи значај бављења спортом свим грађанима Републике Србије;
- се и на даље интензивира и унапређује ангажовање представника Републике Србије у међународним телима, нарочито у Савету Европе, како би се обезбедило активно учешће у креирању политике за борбу против негативних појава у спорту и исто имплементирало у национални режим;
- се образује Фонд за развој спорта;
- се унапреди правни оквир за рад физичких лица и организација у области спорта.

3. ИЗАЗОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ

Спорт у Републици Србији функционише у веома комплексном окружењу које се мења и отвара многе изазове.

За успешно имплементирање приоритета Стратегије потребно је јасно препознати изазове и дефинисати начине за њихово превазилажење.

3.1. ДЕМОГРАФСКА СЛИКА СРБИЈЕ

Резултати пројекција становништва за период 2011–2041. године указују да ће у наредних тридесет година становништво Републике Србије и даље бити изложено деловању процеса демографског старења. Удео младих је низак и са тенденцијом даљег пада, док је удео старих висок и стално расте. По проценама, учешће становништва млађег од 15 година опашће са 14,4% на 11,7%, док ће се учешће старијих од 65 година повећати са 17,3% на 25,2%. Удео најстаријих (80 и више година) у укупној популацији порашће са 3,5% на 7,8%. Крајем 40-тих година, бићемо просечно још старија нација – просечна старост порашће са 42,1 на 46,5 година. Истовремено, неминовно је смањење учешћа радно способног становништва (15–64) у укупној популацији, а процењен је пад у интервалу од 3,0% до 8,2%.

Пројекције становништва општина/градова за 2011–2041. годину показују да је на крају посматраног периода само у петини општина очекиван популациони раст, при чему је већи број тих општина на територији Града Београда. С друге стране, у чак десет општина број становника се смањује за више од 50%, а изразит депопулациони тренд бележе неразвијене општине Црна Трава, Бабушница и Гаџин Хан.

Старење становништва ће захтевати омогућавање више спортских и рекреативних олакшица и погодности за старије грађане Републике Србије. С друге стране, главни центри са великим приливом становништва, као што је Град Београд, биће изложени притиску како на спортске организације, тако и на коришћење свих спортских капацитета.

Утицај миграција на развој спорта је веома велики: према попису становништва из 2011. у укупном становништву у Републици Србији 54,96% је аутохтоно становништво, а удео досељеног становништва је 45,04%. Општина Жагубица има највећи удео аутохтоног становништва у укупном 81%, а следе општине: Ковачица, Сјеница, Нови Пазар, Мало Црниће, Жабари и Косјерић у којима је удео аутохтоног у укупном становништву већи од 70%. Посматрано у апсолутним бројевима, највише досељеног становништва живи у Граду Београду (око 860 000 људи), затим у Граду Новом Саду (око 200 000 људи) и Граду Нишу (око 120 000 људи). По учешћу досељеног у укупном становништву издвајају се општине Петроварадин (74%) и Сремски Карловци (61%), као и београдске општине: Гроцка (59%), Барајево (58%), Палилула (56%), Сурчин (55%) и Нови Београд (55%). Нешто више од 88% укупног становништва је рођено на територији Републике Србије, а око 10% становништва је рођено на територији некадашњих република СФРЈ. Свега 0,84% становништва је рођено у осталим државама.

Миграције доводе и до разноликости у интересовањима за „популарне традиционалне спортове” и за нове неконвенционалне спортове, али и до осипања у спортским организацијама из тзв. „малих средина”.

3.2. СПОРТСКЕ НАВИКЕ

Према подацима Истраживања Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” у Републици Србији је гојазан скоро сваки пети одрасли становник (18.6%), сваки трећи становник конзумира цигарете (33.6%), око 40% свакодневно или повремено конзумира алкохол, а скоро половина становништва има хипертензију (46.5%).

Резултати компарације резултата два истраживања: првог која су спровела Европска комисија (ЕУРОБАРОМЕТАР) на територији земаља чланица Европске Уније и другог које је спровео ЦЕСИД на територији Републике Србије на захтев Министарства, показују да:

- 40% становника Евронске уније изјављује да се бави спортом бар једном недељно, док се спортом у Републици Србији једном недељно бави само око 10 %;
- 34% становника Европске уније изјављује да се никада не бави физичким вежбањем, док се у Републици Србији никада не бави физичким вежбањем чак 56% популације.

Од тренутка доношења Стратегије развоја спорта у Републици Србији за период 2009. до 2103. године („Службени гласник РС”, број 110/08) повећан је број оних који кажу да се баве спортом у било којој мери. Пре доношења те стратегије таквих испитаника било је 37%, а сада их је 44%. Такође, побољшала се и структура бављења спортом, јер је знатно више оних који се спортом баве свакодневно и то за 3% више, или учестало – два до три пута недељно и то 15%, у односу на ранији период до 8%. То показује да је дошло до пораста спортских навика у Републици Србији.

Један од првих предуслова за проналажење решења подизања мобилности грађана Републике Србије за бављење физичким активностима јесте налажење узрока њихове пасивности у односу на физичко вежбање. Када се упореде подаци ЕУРОБАРА и ЦЕСИД-овог истраживања види се да је недостатак расположивог времена за те активности основни разлог слабог учешћа у спортским активностима. Управо су резултати у вези са недостатком расположивог времена за бављење физичким активностима и у Европској унији и код нас веома слични. Наиме, 45% испитаника Европске уније то наводи као основни разлог, док је у Републици Србији тај број мањи и креће се на нивоу од око 40%. Испитаници у Европској унији наводе хендикеп или болест као разлог слабог бављења физичком активношћу у износу од 13%, а у Републици Србији између осталог старост, здравствено стање, су разлог слабог

бављења спортом код 37% испитника. Само 3% испитаника у Европској унији наводи као разлог неадекватну спортску инфраструктуру, а у нашој земљи 5% испитника нема услове за бављење спортом у свом месту. 5% испитаника у Европској унији каже да је бављење физичком активношћу сувише скупо, а испитаници у Републици Србији у 2% случајева се изјашњавају да им недостају финансијска средства.

Полазећи од повећаног интересовања деце за рачунаре и друштвене мреже активности на промоцији бављења спортом треба усмерити и ка већој доступности информација о спорту и унапредити информационе системе и технологије у спорту како би се деци приближиле све предности и могућности бављења спортом, укључујући и коришћење друштвених мрежа.

3.3. ФИНАНСИРАЊЕ СПОРТА

Организације у области спорта у Републици Србији имају ограничене ресурсе, а често имају и веома уску базу за приходавање, тако да је њихово одрживо финансирање функционални приоритет.

Изазови у финансирању спорта су вишеструки: девастирана економија и пад стандарда; неадекватна или недостајућа спортска инфраструктура; финансијски слабе јединице локалних самоуправа; ограничења у спонзорству; велико „црно тржиште” у области игара на срећу из чијег прихода се делимично финансира спорт; мали приходи од продаје ТВ права и од улазница и др.

У пракси се као посебан проблем појавило одуство јасних критеријума и процедура за финансирање програма у многим јединицама локалне самоуправе, који је додатно усложњен одсуством адекватне контроле утрошка одобрених средстава и ефеката реализације програма. Приоритети утврђени Законом о спорту се већином не поштују. Посебно је уочљива несразмера између финансирања рекреације и такмичарског спорта, а у оквиру такмичарског спорта повлашћен положај појединих спортова иако не постоје одговарајући повратни ефекти.

3.4. НАСИЉЕ И НЕДОЛИЧНО ПОНАШАЊЕ НА СПОРТСКИМ ПРИРЕДБАМА

Посебан изазов за развој спорта у Републици Србији јесте насиље на спортским приредбама. Сви инциденти на спортским такмичењима и ван њих чији су актери организоване групе које се окупљају под окриљем спортских организација и утичу и на пословање спортских организација – на дуги рок утичу на одбијања спонзора да уђу у систем финансирања и подршке спорту. Истовремено, утицај тих негативних појава се огледа у смањењу интересовања грађана да присуствују спортским такмичењима с једне стране, као и у подршци најмлађој популацији да се бави спортом, с друге стране.

3.5. СПОРТСКИ ОБЈЕКТИ

Многи спортски објекти се, превасходно због неадекватног управљања и одржавања у време кризе, налазе у веома лошем стању. Због тога постоји велика потреба за ревитализацијом постојећих и изградњом нових спортских објеката, те је овом стратегијом предвиђено како унапређење капацитета постојећих објеката, тако и изградња нових. Такође, Законом о спорту („Службени гласник РС”, бр. 24/11 и 99/11– др.закон) предвиђено је и да се, на бази урађене анализе постојећег стања, обави категоризација спортских објеката како би се дефинисали приоритети при планирању обнове и изградње нових објеката.

Акционим планом дефинисана су два општа циља која се односе на стварање услова за системско планирање изградње и адаптације спортских објеката и њихово финансирање, као и рад на изградњи националних тренинг центара.

3.6. ИСКУСТА ИЗ РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРЕТХОДНЕ СТРАТЕГИЈЕ

Министарство омладине и спорта је заједно са Заводом за спорт и медицину спорта, у оквиру својих надлежности спровело анализу реализације акционог плана и стратегије развоја спорта у Републици Србији за период од 2009. до 2013. године, са циљем сагледавања реалног стања и доношења стратешких мера. Завод за спорт и медицину спорта се у изради оцене примене Стратегије обратио националним гранским савезима, свим министарствима која су предвиђена као носиоци дела активности, Покрајинском Секретаријату за спорт и омладину и Секретаријату за спорт и омладину Града Београда, организацијама и асоцијацијама у Републици релевантним за спровођење дела активности предвиђених акционим планом: заводима за спорт, акредитованим високошколским установама које образују кадар у области спорта, Антидопинг агенцији Србије, струковним удружењима (Удружењу педагога физичке културе и Удружењу за медицину спорта, Спортском савезу Србије, Олимпијском комитету Србије, и Параолимпијском комитету Србије и Специјалној олимпијади и свим јединицама локалне самоуправе. На основу пристиглих извештаја од наведених носилаца активности урађена је анализа акционог плана за спровођење стратегије развоја спорта.

С обзиром да спорт представља веома комплексну делатност, Акционим планом за спровођење Стратегије развоја спорта у Републици био је предвиђен велики број носилаца активности који припадају различитим друштвеним структурама и различитим нивоима организовања. Акциони план је предвидео да се њихово деловање често преплиће, па је унификација извештаја била практично немогућа. Већи део информација у извештајима је квалитативне природе због чега су приликом израде анализе коришћени они показатељи који најбоље објашњавају реализацију појединих стратешких циљева, са навођењем типичних примера. Неопходно је напоменути и следеће:

- извештај је сачињен на бази 55 % приспелих одговора (148) од укупно 270 носилаца активности предвиђених акционим планом за спровођење стратегије развоја спорта у Републици Србији којима је послат допис;
- у укупном броју носилаца активности највећи проценат (62%) заузимају јединице локалне самоуправе, па је на проценат од 55% приспелих извештаја пресудно неповољно утицао недовољан одазив јединица локалне самоуправе (само 71 од укупно 168), што износи 26% од укупно 270 носилаца активности;
- најбољи одазив (87%) је био од стране организација и институција базичних носилаца активности на које се највише и односи стратегија, који представљају стожере развоја спорта у Републици (заводи за спорт, Спортски савез Србије, Олимпијски комитет Србије, Антидопинг агенција, секретаријати за спорт и омладину, кровне организације у спорту особа са инвалидитетом, асоцијације школског спорта и спорта за све, Војске Србије) и националних спортских савеза (80%), док су супротан пример носиоци активности који директно не припадају систему спорта, као што су акредитоване високошколске установе (један извештај од осам акредитованих високошколских установа); процедура прикупљања података је показала да у области спорта још увек не постоји задовољавајући ниво „културе извештавања”. Многи субјекти су доставили своје извештаје тек након подсећања, иако су имали богату реализацију активности из акционог плана, што указује да је велика вероватноћа да се стратегија, бар делом, спроводи и од стране субјеката који нису доставили извештаје.

Имајући у виду претходне напомене, добијени подаци пружају могућност да се изведу следећи општи закључци:

– доношење и реализација стратегије развоја спорта у Републици Србији за период од 2009. до 2013. године, са преатећим акционим планом, значајно је унапредило затечено стање и поставило чврсте темеље за уређење система спорта у Републици;

– мере које су предузете на спровођењу стратегије развоја спорта у Републици Србији, а пре свега доношење новог, модерног Закона о спорту 2011. године, биле су системске и генерално су позитивно утицале на побољшање услова за бављење спортом у Републици Србији. Ове мере су дале значајне резултате у већини стратешких области, а посебно у делу који се односи на приоритете које је дефинисала стратегија развоја спорта: спорт деце и омладине, спортске објекте и врхунски спорт. Анализа добијених података је недвосмислено показала да се кроз реализацију Стратегије, јасно препознаје функционисање система спорта у Републици по стратешким областима.

Међутим, значајније је да се на основу анализе реализације Акционог плана могу извести и следећи посебни закључци у односу на стање у систему спорта Републике Србије и потребу за предузимање одређених мера:

– потребан је рад на унапређењу реализације наставе физичког васпитања и на пољу квалитета, али и на пољу повећања броја часова физичког васпитања;

– нужно је побољшање координације међу субјектима носиоцима активности реализације акционог плана, уз развијање међуресорне сарадње која ће резултирати да и остала министарства (а нарочито она која имају највеће додирне тачке са Министарством) буду одговорна не само за спровођење већ и за покретање одређених активности;

– треба радити на унапређењу вертикалне комуникације између Министарства и јединица локалне самоуправе, као и на хоризонталној комуникацији између јединица локалних самоуправа, организовањем регионалних састанака на тему имплементације стратегије, са презентацијом досадашњих искустава и доношење локалних акционих планова у односу на стратегију донету на државном нивоу и усагласити их са потребама грађана у јединицама локалних самоуправа;

– потребно је дефинисање јасних критеријума и категоризације спортских клубова на нивоу јединица локалних самоуправа и дефинисање јасних критеријума и приоритета у финансирању спортских клубова;

– треба обезбедити доследну примени Закона о спорту и донетих подзаконских аката;

– постоји недовољна едукација свих чиниоца спорта у Републици Србији у односу на Закон о спорту и на донета подзаконска акта;

– нужно је подизање стручног капацитета унутар националних спортских савеза и спортских организација;

– матичне евиденције нису успостављене на задовољавајућем нивоу;

– спортска инфраструктура је незадовољавајућем стању уз значајан број (преко 250) незавршених започетих спортских објеката;

– у реализацији акционог плана за активности које реализује више носилаца треба именовати првог носиоца, односно носиоца задуженог за покретање активности и координацију између свих предвиђених носилаца активности;

– треба наставити рад на унапређења система финансирања спорта у Србији, посебно у јединицама локалне самоуправе;

– потребно је увести систем стандардизације поступака у области спорта, између осталих и стандардизацију система комуникације.

4. СТРАТЕШКИ ОКВИР

Стратегија је комплементарна са раније усвојеним документима у овој области пре свега са Националном стратегијом за борбу против насиља и недолучног понашања на спортским приредбама за период од 2013. до 2018. године („Службени гласник РС”, број 63/13), Стратегијом превенције и заштите од дискриминације („Службени гласник РС”, број 60/13), Националном стратегијом за младе („Службени гласник РС”, број 55/08) и Стратегијом

очувања и јачања односа матичне државе и дијаспоре и матичне државе и Срба у региону („Службени гласник РС”, бр. 4/11 и 14/11). Поједине области ове стратегије већ су у мањој, или већој мери обухваћене другим стратешким документима, као што је случај са насиљем и недоличним понашањем на спортским приредбама. Полазећи од већ утврђених стратешких одредница датих у раније усвојеним стратешким документима, Стратегија у овој области доноси додатне садржаје који су усклађени са ранијим приоритетима, уз избегавање преклапања.

5. ЧИНИОЦИ СИСТЕМА СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Чиниоци система спорта у Републици Србији делују у два сектора, јавном и невладином.

Јавни сектор чине Министарство омладине и спорта Републике Србије, Покрајински секретаријат за спорт и омладину, Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије, Покрајински завод за спорт и медицину спорта, Антидопинг агенција Републике Србије и јединице локалних самоуправа са надлежним секретаријатима за спорт и омладину. Поред тога, важна тела у области спорта су Скупштински одбор за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво, Национални савет за борбу против насиља и недоличног понашања гледалаца на спортским приредбама и Савет за спорт. Такође, битни чиниоци за ову област су и акредитоване високошколске установе за спорт и менаџмент у спорту.

Невладин сектор чине највећи територијални савез Спортски савез Србије, Олимпијски комитет Србије, Параолимпијски комитет Србије, национални грански савези, територијални спортски савези, спортске организације (спортска удружења и спортска привредна друштва) и остале организације у области спорта.

Делокруг Министарства утврђен је законом којим се регулише образовање министарстава и посебних организација и утврђује њихов делокруг. Делокруг Министарства у области спорта је обављање послова државне управе који се односе на: систем, развој и унапређење спорта и физичке културе у Републици Србији; спровођење националне политике у области спорта и националне стратегије развоја спорта; управни и стручни надзор у области спорта; реализацију и праћење спровођења акционих планова и програма који доприносе развоју спорта у Републици Србији; учешће у изградњи, опремању и одржавању спортских објеката и спортске инфраструктуре од интереса за Републику Србију; стварање услова за приступ и реализацију пројеката из делокруга тог министарства који се финансирају из средстава претприступних фондова Европске уније, донација и других облика развојне помоћи; стварање услова за већу доступност спорта свим грађанима, као и на друге послове одређене законом.

Покрајински секретаријат за спорт и омладину обезбеђује остваривање потреба и интереса грађана у области спорта на територији аутономне покрајине, уређује и води евиденције и утврђује спортске објекте у области спорта од значаја за аутономну покрајину, обезбеђује услове за рад, односно обављање делатности Покрајинског завода и других организација у области спорта чији је оснивач аутономна покрајина, утврђује преко којих се покрајинских спортских савеза задовољавају потребе и интереси грађана на територији аутономне покрајине када је у једној спортској грани регистровано више покрајинских гранских спортских савеза и утврђује које спортске гране су од посебног значаја за аутономну покрајину, и као поверене послове уређује ближе услове за коришћење јавних спортских терена на територији аутономне покрајине и врши инспекцијски надзор над спровођењем закона о спорту на територији аутономне покрајине.

Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије је установа која обавља делатност ради развоја стручног рада и задовољавања стручних потреба у области спорта на територији целе Републике.

Покрајински завод за спорт и медицину спорта је установа која је основана у циљу унапређења и развоја стручног рада у организација у области спорта и стручног праћења стања у области спорта у Аутономној Покрајини Војводине.

Антидопинг агенције Републике Србије је агенција основана Законом о спречавању допинга у спорту („Службени гласник РС”, број 101/05) у циљу иницирања, спровођења и контроле поступка борбе против допинга у спорту.

Национални савет за борбу против насиља и недоличног понашања гледалаца на спортским приредбама је Влада основала ради усклађивања активности на спречавању насиља и недоличног понашања гледалаца на спортским приредбама и испуњавања међународних обавеза у овој области. Овај савет је 2013. године предложио, а Влада и донела Националну стратегију за борбу против насиља на спортским приредбама за период 2013–2018. године.

Савет за спорт формира министар надлежан за спорт и сачињавају га угледни стручњаци из области спорта. Савет је основан ради стручније реализације циљева и активности утврђених Стратегијом и унапређења укупних активности Министарства.

Акредитоване високошколске установе за спорт или менаџмент у спорту имају веома важну улогу у смислу развоја и унапређења спорта у Републици Србији и потребно је радити на постизању боље сарадње између спортских организација и научних институција.

Стратегијом су предвиђени механизми који ће довести до повезивања науке и праксе и њиховог заједничког деловања ради унапређења области спорта и репрезентовања Републике Србије на светској спортској и научној сцени.

Задатак Спортског савеза Србије је да, користећи своју мрежу, учини спорт доступним у сваком кутку наше земље, координира активности националних и територијалних спортских савеза, да обавља послове којима се обезбеђују услови за праћење, развој и унапређење рекреативног спорта, школског спора, спорта у дијаспори и врхунског спорта у неолимпијским спортовима и да остварује међународну спортску сарадњу у оквирима своје надлежности.

Задатак Олимпијског комитета Србије је да обавља послове којима се обезбеђују услови за: праћење, развој и унапређење врхунског спорта и система врхунског спорта у олимпијским спортовима, организацију и одржавање међународних спортских такмичења која су у надлежности Међународног олимпијског комитета, остваривање међудржавне и међународне спортске сарадње и реализација програма и пројеката из ове области, који су од општег интереса за Републику.

Параолимпијски комитет Србије је члан Међународног параолимпијског комитета и једна од његових основних функција је да обавља послове којима се обезбеђују услови за: праћење, развој и унапређење врхунског спорта и система врхунског спорта у параолимпијским спортовима и реализација програма и пројеката из ове области. Спортски који су заступљени у ПОКС су: атлетика, стони тенис, стрељаштво, пливање, седећа одбојка, кошарка у колицима, плес у колицима, бициклизам, голбал, цудо, скијање и коњички спортови.

Надлежни национални грански спортски савез путем спортских правила уређује обављање спортских активности и спортских делатности у одређеним гранима спорта било да се ради о олимпијском или неолимпијском спорту, а оснива се ради развоја спортске гране, односно спортских активности и делатности у подручју свог деловања, усклађивања активности својих чланова, репрезентовања националног спорта у подручју свог деловања, стварања услова за постизање врхунских спортских резултата, учешћа у унапређивању стручног рада спортских стручњака, подстицања бављења спортом, посебно деце и омладине, у свом подручју деловања и организовања и вођења спортских такмичења.

Јединице локалних самоуправа имају посебно значајно место у примени стратегије. Законом о спорту је дефинисано да је обавеза сваке јединице локалне самоуправе да утврди програм развоја спорта на својој територији који ће бити у сагласности са овом стратегијом, а

да ће се у расподели средстава водити рачуна о критеријума прописаним на републичком нивоу и да ће цео процес бити јаван и транспарантан. Циљ ове стратегије је сужавање простора за коришћење тзв. дискреционих права која су често и извор корупције кроз вођење рачуна како се троши новац из буџета и успостављање јасне и транспарентне процедуре за праћење токова новца у спорту и поштовање свих позитивних законских и подзаконских прописа.

Територијални спортски савези су организације у области спорта са одређене територије, које се оснивају ради уређивања и остваривања спортских питања од заједничког интереса, који директно сарађују са јединицама локалних самоуправа и координишу активности између локалних власти и спортских организација. Територијални спортски савези треба да буду сервис својих чланова и због тога је потребно даље унапређење стручних и других капацитета територијалних спортских савеза. Посебно је потребно обезбедити да у свакој јединици локалне самоуправе постоји територијални спортски савез.

Спортске организације су основна ћелија система спорта у Републици Србији у којима се може сагледати реалан живот спортиста и који су данас оптерећени многим проблемима. Управо су спортске организације (клубови) тренутно највише угрожене, хроничним недостатком финансијских средстава. Највећи број клубова нема приступ средствима из приватног сектора, оптерећени су и одливом квалитетног спортског кадра у велике градове који им пружају боље услове за живот, студирање и већу могућност у запошљавању.

Одговорности и част оних који су део система спорта у Републици Србији је велика, нарочито када се реално сагледају чињенице да располажемо веома ограниченим ресурсима, а да су очекивања нашег народа увек велика, а некада и нереална када је реч о постизању врхунских резултата на великим међународним спортским такмичењима, где се такмичимо са много богатијим и многољуднијим земљама.

6. ПРАВНИ ОКВИР

У Републици Србији основни правни акт којим се регулише област спорта јесте Закон о спорту („Службени гласник РС”, бр. 24/11 и 99/11 – и др.закон) који је Народна скупштина Републике Србије донела 31. марта 2011. године.

Законом о спорту је уређена област спорта у складу са европским стандардима и прописима чији је развој био изузетно динамичан у протеклом периоду, уз усаглашавање са националним прописима и консензус свих релевантних субјеката спорта да се област спорта уреди на системски целовит и свеобухватан начин. Овим законом детаљно су уређена права и обавезе спортиста и осталих физичких лица у систему спорта, питања везана за правни положај, организацију и регистрацију правних лица у систему спорта; детаљно су разрађени општи интерес, као и потребе и интереси грађана у области спорта; успостављено је јасно и транспарентно финансирање; дат је основ за нужне категоризације у области спорта; опредељено је доношење стратегије развоја спорта у Републици Србији; прецизиран и унапређен режим школског спорта; успостављен је свеобухватан режим у погледу статуса, функционисања и одржавања спортских објеката; прецизиран је режим организовања спортских приредби; утврђено је право на национална признања и награде за посебан допринос развоју и афирмацији спорта; прописано је вођење евиденција ради поседовања релевантних података из ове области; успостављен је надзор над радом организација у области спорта и уређена су питања у вези са евидентирањем и приватизацијом у области спорта.

Поред овог Закона, за област спорта у погледу правног уређења, од непосредне важности су и следећи закони:

1) Закон о ратификацији Европске конвенције о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама („Службени лист СФРЈ”–Међународни уговори, број 9/90);

- 2) Закон о ратификацији Европске конвенције против допинговања у спорту, са Додатком („Службени лист СФРЈ”–Међународни уговори, број 4/91);
- 3) Закон о потврђивању Најробијског уговора о заштити олимпијских симбола, са Анексом („Службени лист СРЈ”–Међународни уговори, број 1/99);
- 4) Закон о потврђивању Међународне конвенција против допинга у спорту („Службени гласник РС”–Међународни уговори, број 38/09);
- 5) Закон о спречавању допинга у спорту („Службени гласник РС”, број 111/14);
- 6) Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама („Службени гласник РС”, бр. 67/03, 101/05 – др.закон, 90/07, 72/09 – др.закон и 111/09);
- 7) Закон о скијалиштима („Службени гласник РС”, број 46/06);
- 8) Национална стратегија за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама за период од 2013. до 2018. године („Службени гласник РС”, број 63/13).

На основу Закона о спорту, донета су следећа правна акта:

- 1) Уредба о националним спортским признањима и новчаним наградама („Службени гласник РС”, број 8/13);
- 2) Правилник о утврђивању здравствене способности спортиста за обављање спортских активности и учествовање на спортским такмичењима („Службени гласник РС”, број 15/12);
- 3) Правилник о условима за обављање спортских делатности („Службени гласник РС”, број 63/13);
- 4) Правилник о стручном оспособљавању за обављање одређених стручних послова у спорту („Службени гласник РС”, број 8/13);
- 5) Правилник о спортским гранама у Републици Србији („Службени гласник РС”, бр. 72/11 и 23/12);
- 6) Правилник о спортским гранама од посебног значаја за Републику Србију („Службени гласник РС”, бр. 72/11 и 25/13);
- 7) Правилник о начину вођења матичних евиденција у области спорта („Службени гласник РС”, број 74/11);
- 8) Правилник о садржају и обрасцу пријаве за евидентирање података о спортским организацијама, спортским савезима, спортским друштвима и спортским центрима („Службени гласник РС”, број 43/11);
- 9) Правилник о одобравању и финансирању програма којим се остварује општи интерес у области спорта („Службени гласник РС”, број 49/12);
- 10) Правилник о обрасцу и начину издавања легитимације спортског инспектора („Службени гласник РС”, број 61/11);
- 11) Правилник о номенклатури спортских занимања и звања („Службени гласник РС”, број 7/13);
- 12) Правилник о надзору над стручним радом у области спорта („Службени гласник РС”, број 92/11);
- 13) Правилник о националној категоризацији спортских стручњака („Службени гласник РС”, број 25/13);
- 14) Правилник о националној категоризацији спортова („Службени гласник РС”, број 25/13);
- 15) Правилник о националној категоризацији врхунских спортиста („Службени гласник РС”, број 123/12);
- 16) Правилник о националним гранским спортским савезима преко којих се остварује општи интерес у области спорта у Републици Србији („Службени гласник РС”, бр. 72/12, 3/12 и 25/13);
- 17) Правилник о коришћењу спортских објеката и обављању спортских активности у јавним спортским објектима („Службени гласник РС”, бој 55/13);
- 18) Правилник о евиденцијама које воде високошколске установе и друге организације које се баве оспособљавањем у области спорта („Службени гласник РС”, број 61/11);
- 19) Правилник о дозволи за рад спортских стручњака („Службени гласник РС”, број 7/13);

20) Правилник о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности („Службени гласник РС”, број 17/13);

21) Правилник о ближим условима и критеријумима за стипендирање врхунских спортиста аматера за спортско усавршавање и за доделу новчане помоћи врхунским спортистима са посебним заслугама („Службени гласник РС”, број 124/12);

22) Одлука о образовању Националног савета за борбу против насиља и недоличног понашања гледалаца на спортским приредбама („Службени гласник РС”, бр. 65/11 и 100/12);

23) Правилник о националној категоризацији спортских објеката („Службени гласник РС”, број 103/13).

Закон о спорту и данас у великој мери прати потребе и стандарде из ове области, међутим, његова примена показује и одређене недостатке, односно примена закона у протеклом периоду оставља простор за разматрање могућности увођења ефикаснијих решења у појединачним сегментима, те је у том смислу у наредном периоду потребно преиспитивање законских решења датих, на пример, у погледу могућности, извора и начина финансирања ове области, увођења стимулативних мера и подстицаја за инвестирање у спорт и то како у погледу спонзорства и донаторстава спортских организација и спортиста, тако и у погледу инвестирања у спортску инфраструктуру, уређења надзора над радом организација у области спорта од стране покрајинских органа и органа локалне самоуправе чиме би се омогућио ефикаснији режим надзора и континуирано праћење рада у овој области, детаљније регулисање статуса осталих физичких лица у систему спорта и њихових права и обавеза у односу на спортисте и организације у области спорта, регулисање организације професионалних спортских лига и промене (трансформације) спортских удружења у спортска привредна друштва и сл.

Поред тога, питање које је и у моменту доношења важећег Закона о спорту отварало велики број дилема је питање на који начин је најцелисходније извршити процес својинске трансформације (приватизације) спортских организација имајући у виду све специфичности које имају спортске организације, те немогућност, тачније мањкавости примене општег режима на њих, а на који упућује Закон о спорту. Имајући у виду да процес приватизације није отпочет према постојећем режиму, потребно је преиспитати оправданост и целисходност постојећих решења Закона о спорту, те на даље преиспитати могућност да ово питање буде уређено доношењем посебног закона којим би се регулисао процес приватизације у овој области, а све с циљем омогућавања да процес приватизације буде економски рационалан и успешан, без штетних последица по систем спорта. Решавање овог питања је нужно како са аспекта усаглашавања са општим режимом државне имовине, односно непостојања могућности за егзистенцију за будуће друштвене имовине, односно решавања како статусних, тако и имовинскоправних односа државе и спортских организација које у највећем броју у Републици Србији функционишу и даље у форми удружења грађана, тако и са аспекта омогућавања за будуће рада спортских организација и спортских објеката који са нерешеним својинским статусом у наведеном смислу не претстављају интересну сферу за улагање и инвестирање у њих, што за последицу има стагнацију развоја и унапређења области спорта.

Имајући у виду све наведено у погледу правног оквира којим је уређена област спорта у Републици Србији потребно је приступити процесу измена и допуна Закона о спорту како би се систем спорта додатно унапредио, уважиле нове, реалне и оправдане потребе свих субјеката који га чине настале од момента доношења закона, а ради њиховог унапређења и ојачавања и отклањања мањкавости закона које је његова примена показала. Осим тога, треба извршити и анализу примене донетих подзаконских аката и предузети одговарајуће измене и допуне усвојених решења.

7. ПРИОРИТЕТИ СТРАТЕГИЈЕ

Стратегијом су дефинисане четири приоритетне области, а акционим планом су дефинисани како општи тако и посебни циљеви.

Полазећи од тога да спорт обухвата сваки облик физичке активности која доприноси физичкој спремности, добром стању менталног здравља и социјалном повезивању (организована или неформална рекреација, такмичарски спорт, традиционалне и друге спортске игре), Стратегија ће своје деловање посебно усмерити на следеће приоритете:

- развој спорта деце и омладине, укључујући и школски спорт;
- повећање обухвата бављења грађана спортом кроз развој и унапређење спортске рекреације;
- развој и унапређење врхунског спорта;
- развој и унапређење спортске инфраструктуре.

Имплементација Стратегије захтева тимски рад и заједничке активности свих чинилаца спортског система Републике Србије. Да би задатак био успешно обављен, потребна су јасна правила и јасно дефинисани носиоци реализације активности потребних за реализацију ове стратегије.

7.1. РАЗВОЈ СПОРТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И ШКОЛСКИ СПОРТ

За децу и младе физичка активност је природна форма кретања која подразумева изазов и уживање засновано на игри. Спорт у свим облицима треба да буде појединачно доступан свим младима без дискриминације, чиме се омогућују једнаке могућности дечацима и девојчицама, уз уважавање посебних потреба сваког старосног узраста. Улога физичких активности у образовању деце, стицању моторичких способности, стицању друштвених способности и очувању здравља је изузетно битна. При том, добробит детета, без обзира на узраст, увек мора бити најважнији циљ. Практично организовање спортских активности је општеприхваћено као сврсисходно за децу и омладину и има позитиван утицај на њихов физички, ментални, психолошки и друштвени развој. Генерално, спорт се сматра нарочито погодном активношћу за физичку и менталну добробит деце и суштински је битан за превенцију здравствених проблема. За свестрани развој детета од кључног значаја је одговарајуће физичко образовање у школи и бављење ваннаставним спортским активностима у школским спортским секцијама и школским спортским друштвима. Сви млади треба да добију адекватно физичко образовање и стекну основне спортске вештине у оквиру редовног наставног програма или у оквиру ваннаставних активности, чиме се омогућава свакодневно бављење спортом. Школе треба да учине младима привлачним да своје слободно време проведу на отвореном простору играјући различите игре, као и да одговоре на прихватљиве нове трендове у спорту. Квалитет физичког образовања и спортске обуке треба да буде обезбеђен и унапређен кроз квалификоване наставнике физичког образовања, уз одговарајуће мере за надзор квалитета. Школе би требало да све младе, а посебно оне у завршним разредима упознају са локалним спортским клубовима и објектима и да остваре сарадњу са локалним спортским клубовима. Млади треба да знају које могућности имају у локалу, како могу да наставе да се баве спортом након завршетка школе, те да буду свесни које то активности највише воле и које их највише стимулишу. Све школе треба да имају неопходну и одговарајућу опрему и објекте за бављење младих физичким активностима и спортом.

Посебно девојчицама треба обезбедити више могућности да се баве спортом и остану у спорту, с тим да ниво и интензитет тренинга и такмичења треба да буде адекватан њиховом узрасту и физичком и менталном стању. Због тога треба посебно подржати оне спортове у којима се девојчице у значајној мери баве спортом.

За остваривање постављеног циља кључну улогу имају и локалне власти. У јединицама локалне самоуправе треба успоставити преко територијалног спортског савеза ефикасну координацију свих спортских активности и програма, са циљем да се стимулишу акције на

локалном нивоу на повећању физичких активности становништва и адекватног коришћења слободног времена. Приоритет је унапређење локалне спортске средине, уз подршку како организованим тако и неорганизованим спортским активностима становништва. При том, млади треба да буду консултовани приликом процене локалних потреба. Када је у питању спортска инфраструктура, активности треба да буду, пре свега, усмерене на изградњу вишефункционалних, флексибилних спортских објеката.

Остварујући наведене циљеве, Република Србије ће уједно предузимати и активности на елиминацији штетне стране спорта. То мора бити учињена тако да он остане позитивно и испуњавајуће искуство за сву децу. Република Србија ће се активно супротставити опасностима пред којима се налазе млади спортисти, као што су насиље, допинг, нелегални рад, прерана специјализација, прекомерно тренирање и експлоатативне форме комерцијализације, прерано прекидање породичних веза и губитак спортских, социјалних и културних веза.

Школски спорт представља незаобилазну карику у промоцији активног начина живота, развоју спорта и врхунског спортског резултата. У оквиру школског спорта, школе имају централну улогу. Нужно је обезбедити да се настава физичког васпитања у потпуности реализује по усвојеним плановима и програмима и да се спортске секције реализују како је прописано. Циљ треба да буде да се деца анимирају да се баве физичким вежбањем, кроз забаву и игру, и да се задовоље основни приорити школског спорта: свеобухватност, препознавање талената и здравствени аспект. Главни циљ школског спорта мора бити физички, интелектуални, морални, социјални и културни развој свих ученика. Исто важи и за универзитетски спорт. Када су у питању школска спортска такмичења, приоритет су такмичења унутар школа и на нивоу јединица локалне самоуправе. Потребно је, такође, организовати спортске активности деце за време распуста, посебно путем спортских кампова.

Посебно је значајно предузимање активности које требају да доведу до тога да деца не плаћају чланарину у спортским организацијама, или да она буде примерена могућностима родитеља. Како би се повећало учешће деце у спорту, национални спортски савези треба да обезбеде да спортски клубови уз сениорске екипе бавезно имају и дечје екипе.

Циљ Републике Србије је да деца и млади усвоје потребна знања о здравим облицима физичке активности и о здравим стиловима живота и изграде правилне кретне навике. Применом ове стратегије треба да се обезбеди:

- да млади у Републици Србији развију љубав према спорту која ће их водити ка њиховом доживотном учешћу у перманентним физичким активностима;
- да се основе за учешће у спорту успостављају током раних година (до 14 године);
- да се побољша, нормативно унапреди, свеобухватније и редовније контролише и прати и стално унапређује стручни рад у спорту деце и омладине;
- да јачају везе између школа и организација у области спорта;
- да се подстичу спортови и манифестације које привлаче децу и омладину и да се обезбеди одговарајућа спортска инфраструктура, како би деца и омладина имали бољи приступ и услове за бављење спортом;
- да школски и универзитетски спорт буде значајно унапређен;
- да се врхунским спортистима обезбеде посебни услови при упису на студије на високошколским установама и посебни услови студирања, у складу са законом.

У оквиру општег циља развоја спорта деце и омладине, посебни циљеви су:

- побољшани материјално-технички услови за реализацију активности школског и универзитетског спорта;
- повећан број спортских секција и других ваннаставних спортских активности у оквиру школског и универзитетског спорта;
- повећано учешће ученика и студената на школским и универзитетским спортским приредбама (спортским манифестацијама и спортским такмичењима);

- побољшан стручно педагошки рад и унапређена институционална сарадња у оквиру школског и универзитетског спорта;
- подстакнуто значајније укључивање јединица локалних самоуправа у реализацију и унапређење школског и универзитетског спорта;
- унапређење медијског праћења и промоција школског и универзитетског спорта с циљем неговања културе спортског понашања, фер плеја, сарадње, толеранције и поштовања различитости на спортским теренима и поред њих;
- унапређене везе између школа и организација у области спорта и подстакнути програми у спортовима који привлаче децу и омладину.

7.2. ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТА БАВЉЕЊА ГРАЂАНА СПОРТОМ КРОЗ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ

Не само Законом о спорту Републике Србије него и свих релевантни међународни документи у области спорта истичу да свако има право да се бави спортом, с тим да такво бављење мора бити хумано, слободно и добровољно, здраво и безбедно, у складу са природном средином и друштвеним окружењем, фер, толерантно, етички прихватљиво, одговорно, независно од злоупотреба и циљева који су супротни спортском духу и доступно свим грађанима под једнаким условима без обзира на узраст, ниво физичке способности, степен евентуалне инвалидности, пол и друго лично својство.

Циљ ове Стратегије је да се креира, очува и унапреди способан, одржив и координиран рекреативни спорт који може да обезбеди квалитетне могућности за учешће у својим програмима за што већи броја грађана Републике Србије. У том погледу треба подстицати све облике спортске рекреације и коришћења свих потенцијала светског покрета "спорта за све".

Кроз реализовање рекреативних програма грађани Републике Србије остварили би бројне користи: унапређење индивидуалне здравствене заштите, посебно борбе против растућег проблема гојазности; унапређење здравља, превенције болести и рехабилитације; допринос кохерентнијем и одрживијем развоју друштва; очување животне средине; спречавање антисоцијалног понашања; омогућавања младим људима најбоље могуће стартне позиције за даљи живот; омогућавање што дуже радне ангажованости и развоја радних способности; повећање индивидуалних и колективних способности, посебно жена; обезбеђење једнакости полова; борба против дискриминације и маргинализације; спречавање полне дискриминације, дискриминације особа са инвалидитетом, старих и сиромашних; спречавање дискриминације припадника других етничких група и предупређење сукоба; подстицање друштвене интеграције; стварање повољнијих услова за рехабилитацију и реинтеграцију избеглица; подстицање сарадње и друштвене покретљивости; заштита људских права; подизање образовних стандарда.

Лисабонска конвенција из 1998. године, Бела књига о спорту из 2004. године, Препорука Светске здравствене организације о исхрани и физичкој активности из 2007. године биле су полазиште за одлуку Европске уније у децембру 2010. године да до 2020. покрене нових 100 милиона европљана на редовну физичку активност, као основе за очување и унапређење здравља становништва. У приоритетне задатке сваке државе спада и промоција здравих стилова живота и пружање могућности свим грађанима да се баве спортским активностима.

Применом ове стратегије у области рекреације постигло би се да се:

- створи способан, одржив и координисани сектор који ће се бавити организацијом рекреације свих грађана Републике Србије и који ће омогућити грађанима повећање обухвата бављењем спортом;

- подстакне осмишљавање и реализација програма и пројеката у области спортске рекреације и да се организују рекреативне спортске манифестације;

- младима да прилика и створи мотивациони амбијент да се баве рекреативним вежбањем и да стекну навику и потребу која ће трајати целог живота;

Општи циљ: повећан обухват бављења спортом у свим сегментима становништва, посебно жена, особа са иинвалдитетом и старих.

Посебни циљеви:

- подстакнута и ојачана свест о важности редовне физичке активности;
- побољшани материјално-технички услови у циљу доступности свим грађанима да се баве спортом;
- подстакнуто значајније укључење јединица локалне самоуправе у финансирање програмских активности из области спортске рекреације и спорта особа са инвалидитетом;
- дефинисани стандарди у оквиру области спортске рекреације кроз правилнике и унапређени стручни потенцијали с циљем израде критеријума за финансирање ове области;
- унапређена сарадња спортске рекреације са школским и универзитетским спортом, врхунским спортом, спортом у војсци и полицији, радничким спортом и спортом на селу с циљем повећања обухвата бављења спортом у свим сегментима становништва посебно жена, особа са инвалидитетом и старих;
- унапређена сарадња са удружењима и савезима пензионера, спортским покретима трећег доба, невладиним организацијама и гранским спортским савезима ради повећања обухвата и развоја нових облика и садржаја који су намењени старим особама у функцији одржавања здравља, виталности и дигнитета;
- унапређено финансирање развоја спорта у Републици Србији кроз формирање Фонда за развој спорта.

7.3. РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРХУНСКОГ СПОРТА

Циљ је да се препознају најталентованији спортисти Републике Србије, да се повежу наука и пракса ради постизања врхунских спортских резултата и да се талентима и већ ранжираним врхунским спортистима омогући несметан развој и напредак у свим узрасним категоријама и, последично, обезбеде услови за боље позиционирања Републике Србије на међународној спортској сцени.

Бављење спортом на највишем нивоу биће подржано и подстакнуто на одговарајуће начине, у сарадњи са релевантним спортским организацијама. Подршка треба да покрива подручја као што су: препознавање талента и саветовање; пружање одговарајућих услова; развој бриге и подршке кроз спортску медицину и спортску науку; охрабривање тренирања уз примену научних метода; едукација за тренере и друге лидерске функције; помоћ клубовима у обезбеђивању постојања одговарајућих структура и такмичарских екипа.

Методи пружања одговарајуће непосредне или посредне подршке спортистима и спортисткињама који показују изузетне спортске квалитете треба да буде развијено у сарадњи са спортским организацијама, како би се спортистима омогућио пун развој њихових спортских и људских капацитета, уз поштовање њихове личности и физичког и моралног интегритета.

Организација и управљање професионалним спортом треба да буде промовисано преко одговарајућих надлежних тела. Лица која се спортом баве професионално треба да имају

одговарајући друштвени статус и заштиту, као и етички одбрану од свих облика искоришћавања.

Како врхунски спортски резултати нису могући без одговарајуће организованости, Република Србија подржава организацију спорта у Републици Србији базирану на пирамидалној структури, у оквиру признатих националних спортских савеза који управљају спортом на различитим нивоима јавних власти и различитим нивоима територијалне организације (Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе). При том, спортски клубови су основа спорта у Републици Србији и треба да буду одрживи и стимулирани у раду од стране јавних власти.

Национални спортски савези морају да играју кључну улогу у области спорта за коју су надлежни у погледу: обезбеђења солидарности на различитим нивоима бављења спортом; развоја демократских односа унутар савеза; гаранције спортске кохезије; обезбеђења једнаког приступа бављења спортским активностима мушкарцима и женама; борбе против допинга, насиља и расистичког и ксенофобичног понашања. Солидарност се мора развијати како хоризонтално тако и вертикално.

Партнерство између јавних власти, спортских организација и привреде је неопходно да би се обезбедио хармоничан и интегрисан развој спорта и обезбедило постизање врхунских спортских резултата.

Применом ове стратегије у области врхунског спорта циљ је да се :

- обезбеди већи број финансијских извора и већи обим финансијских средстава за оне спортске организације и спортисте које су способни да постигну врхунске резултате на светској сцени;
- спортистима обезбеде услови, ресурси и могућности у циљу максималног испољавања њихових потенцијала, као и услови за тренинг по највишим светским стандардима, како би били спремни за постицање најбољих резултата на међународним такмичењима;
- привуку и ангажују најбољи спортски стручњаци у организацијама у области спорта у Републици Србији, у циљу подизања квалитета стручног рада, с посебним ангажовањем и инсистирањем на перманентној едукацији спортских стручњака ангажованих у систему спорта Републике Србије, како кроз неформално образовање, тако и кроз повезивање са високошколским установама;
- помогне националним гранским савезима да препознају таленте, осмисле квалитетне планове програме за њихов развој и коначно, да развију њихове спортске потенцијале;
- подржава развој истраживања и технологије у овој области.

Општи циљ: наставак обезбеђивања услова за развој врхунског спорта и стварање услова за развој професионалног спорта.

Посебни циљеви:

- подизање капацитета и даље унапређење стручног рада у области врхунског спорта;
- стварање услова за одржавање и даље постизање врхунског спортског резултата;
- унапређење услова за развој спортисте до врхунског резултата;
- дефинисана и унапређена област професионалног спорта.

7.4. РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Ниво бављења спортом у сваком друштву значајно зависи од броја, разноврсности и доступности потребних спортских објеката.

Циљ Републике Србије је да се развије и унапреди спортска инфраструктура у Републици Србији. У свим досадашњим анализама потврђено је да је спортска инфраструктура у значајној мери девастирана и изражена је потреба да се значајна пажња усмери ка реконструкцији постојећих спортских капацитета, али и да се изграде нови мултифункционални спортски објекти и национални тренинг центри. Подизање капацитета спортске инфраструктуре је заједничка обавеза свих чиниоца власти од Републике до јединица локалних самоуправа.

То подразумева и спровођење мера чији је циљ обезбеђивање доброг управљања спортским капацитетима, уштеде енергије и њихово безбедно и потпуно коришћење. Спортски капацитети треба да буду прилагођени потребама посебних група, као што су веома млади, адолесценти, матуранти, усамљени старији људи као и особе са инвалидитетом.

Имајући у виду да се недовољном динамиком уписују спортски објекти у матичну евиденцију утврђену Законом о спорту, потребно је спровести мере подизања свести и одговорности власника и корисника спортских објеката у погледу испуњавања обавеза евидентирања спортских објеката и промене података о спортским објектима у матичној евиденцији спортских објеката.

Стратегија има за циљ да се кроз њену примену развије и унапреди спортска инфраструктура у Републици Србији.

Применом ове стратегије у области спортске инфраструктуре циљ је да се:

- успостави свеобухватна база података, односно евидентира постојеће стање спортске инфраструктуре, унапреди систем матичне евиденције спортских објеката, категоришу спортски објекти и утврде спортски објекти од националног значаја;
- утврде потребе у погледу броја и структуре спортских објеката и унапреди регулатива у области планирања и пројектовања са аспекта спортске инфраструктуре;
- изграде национални тренинг центри;
- реконструишу постојећи и изграде нови спортски објекти од значаја за Републику Србију и јединице локалне самоуправе;
- приоритетно заврше започети спортски објекти;
- унапреди систем матичних евиденција спортских објеката.

Општи циљ: развијена спортска инфраструктура.

Посебни циљеви:

- успостављена потпуна база података, односно евидентирано и евалуирано постојеће стање спортске инфраструктуре;
- системски планирана, реконструисана и изграђена спортска инфраструктура.

8. ОСТАЛИ ЦИЉЕВИ

Поред наведених приоритета, ова стратегија је усмерена и ка другим сегментима система спорта у Републици, те редослед циљева не значи и приоритет, већ се сви циљеви налазе у корпусу једнаке важности.

8.1. ПОДИЗАЊЕ КАПАЦИТЕТА СПОРТА НА СВИМ НИВОИМА ВЛАСТИ

Циљ ове стратегије да се систем спорта у Републици Србији састоји од способних, одрживих и координисаних спортских организација, друштава и савеза који обезбеђују квалитетне услове за бављење спортом у оквиру својих надлежности. У том циљу потребно је подићи укупне капацитете свих организација у области спорта у Републици Србији. Како тај

циљ није могуће остварити без одговарајућих финансијских средстава, посебно је значајно унапређење капацитета Олимпијског комитета Србије, Спортског савеза Србије, Параолимпијског комитета Србије и националних гранских спортских савеза за припрему, писање и реализацију пројеката у ЕУ формату, ради коришћења приступних фондова ЕУ. Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије треба би бити подршка организацијама у области спорта за реализацију таквог циља и представљати контакт тачку за координацију и обуку.

Министарство тежи да држи корак са променама у друштву и економији, да нађе начин да подигне капацитете у сарадњи са свим ресурсима на које је упућено и као приоритет има квалитетно повезивање људских ресурса са спортом на ниову државе, аутономне покрајине и јединица локалних самоуправа.

Министарство своју улогу испуњава давањем јасних смерница у подизању нивоа рада законским и подзаконским актима, градећи способност свих наших партнера у областима као што су руковођење, информативно технолошке области, организација спортских манифестација, спортски објекти, комерцијализација, људски ресурси, истраживање и праћење. Инвестирамо да би се остварили резултати, пратимо успехе спортиста са посебним акцентом на подношење извештаја о коришћењу буџетских средстава.

Општи циљ: успостављен козистентан систем управљања и финансирања система спорта у Републици Србији; перманентна едукација, више укључивање у систем спорта жена, маргинализованих група, и волонтера.

Посебни циљеви:

- повећани капацитети организација у области спорта за програмско финансирање њихове активности и делатности из јавних прихода (планирање, реализација, контрола);
- израђен софтвер којим ће се пратити финансијски токови спортских организација у Републици Србији – корисника буџетских средстава из свих извора буџетског финансирања;
- повећани капацитети организација у области спорта за аплицирање ка фондовима Европске уније и другим приступним фондовима;
- унапређење стручности и капацитета спортских организација за писање пројеката и понуда ка спонзорима и донаторима;
- унапређење стручности и капацитета спортских организација у јединицама локалне самоуправе
- усвојене категоризације спортских организација у јединицама локалне самоуправе;
- перманентно праћење и анализа односа остварених спортских резултата у односу на уложена средства из буџета и других извора финансирања;
- усвојени планови развоја спорта у јединицама локалне самоуправе;
- усвојени планови развоја гране спорта од стране надлежног националног спортског савеза;
- укључен већи број жена, маргинализованих група и волонтера у систем спорта у Републици Србији.

8.2. СТРУЧНО И НАУЧНО – ИСТРАЖИВАЧКИ РАД У СПОРТУ И ИНФОРМАЦИОНИМ СИСТЕМИМА

Предуслов за развој спорта и бављење спортом јесте располагање великим бројем квалитетних стручњака (кадрова) на свим нивоима, од административног и техничког до оних који раде на вишим нивоима руковођења, обуке и тренинга. Ти кадрови могу бити и волонтерски и професионални, с тим да професионални кадрови могу бити и подршка волонтерима. Учесници у вођењу или надгледању спортских активности треба да имају одговарајуће квалификације, при чему посебну пажњу треба да поклањају заштити безбедности и здравља људи под њиховом контролом.

Потреба за квалификованим, стручним кадром посебно добија на тежини када је у питању рад са децом и младима. Све спортске и са спортом повезане организације дужне су да осигурају да сви који су одговорни за децу и младе буду на одговарајућем нивоу стручно квалификовани, односно оспособљени да се њима баве, тренирају их или образују, а посебно да разумеју биолошке и психолошке промене везане за њихово сазревање. Ова лица треба да обезбеде да њихов лични ниво обучености и квалификација одговара потребама деце и младих, током њиховог кретања кроз разне фазе привржености спорту. Треба да се понашају на начин који даје добар пример и представља модел понашања за њих. У раду са младима на прво место мора се стављати здравље, безбедност и добробит детета или младог спортисте, и осигурати да те вредности буду испред победничких стремљења или репутације школе, клуба, тренера или родитеља. С друге стране, детету, младој особи и породици треба дати што је могуће више информација које ће осигурати њихову свест о могућим ризицима и предностима постизања високог спорског нивоа. Посебно се детету и младој особи не смеју наметати очекивања која нису у сразмери са његовом могућношћу да их испуни.

Јавне власти свих нивоа не могу да воде адекватну „спортску политику“ ако не располажу одговарајућим информацијама. Да би се оне добиле све јавне власти треба да развију одговарајуће структуре и средства за сакупљање и дистрибуцију релевантних информација о спорту на локалном и националном нивоу. То подразумева и да се помажу научна истраживања свих аспеката спорта. Након прикупљања информација и добијања резултата истраживања, они ће се дистрибуирати заинтересованим странама, на локалном, регионалном, националном или, чак, међународном нивоу.

Општи циљ: унапређен стручни и научно-истраживачки рад у спорту и информационом системима.

Посебни циљеви:

- унапређен стручни рад у спорту;
- унапређен научно-истраживачки рад у спорту;
- подизање капацитета Завода за спорт и медицину спорта Републике Србије и покрајинских завода за спорт и медицину спорта, уз повезивање са високошколским установама;
- унапређени информациони системи у спорту.

8.3. МЕЂУНАРОДНА СПОРТСКА САРАДЊА И СПОРТ У ДИЈАСПОРИ

Међународна спортска сарадња и спорт у дијаспори је начин јачања националних интереса кроз афирмацију спорта и креирање индиректне подршке дугогодишњој стратегији којом ће се остварити директни интереси националног спорта кроз обезбеђивање успеха на најзначајнијим међународним такмичењима и мобилисање националних ресурса у дијаспори у одговору на нарастале захтеве развоја друштва, при чему спорт има капацитет да учествује у решавању агенде модерног друштва и спорт је, уједно средство у оплемењивању биолошког, социјалног, интелектуалног, пословног живота човека.

Општи циљ: унапређена међународна спортска сарадња и спорт у дијаспори.

Посебни циљ: израђена национална платформа за међународну сарадњу и развој спорта у дијаспори.

8.4. СПОРТ У ВОЈСЦИ

Визија спорта у Војсци Србије је модеран систем који је интегрални део националног спорта, у којем је спорт доступан сваком припаднику Министарства одбране и Војсци Србије ради побољшања функционалних способности и у којем постоје услови за остварење врхунских спортских достигнућа, првенствено у базичним спортовима.

Мисија спорта у Министарству одбране и Војсци Србије је континуирано, планско и организовано спровођење спортских активности, на свим нивоима и у свим облицима, у функцији очувања здравља, задовољења физичких, менталних и социјалних потреба, креирања позитивног вредносног система кадровског вођења, јачања борбене обуке, промовисања система одбране, доприноса јачању мира у свету, међуармијске сарадње, поверења и помирења, као и доприноса развоју врхунског, масовног и рекреативног националног спорта.

У складу са непрекидном доградњом организацијске структуре, а ради ефикасног функционисања организацијских целина које се на нивоу Министарства одбране и Војске Србије баве спортом, неопходно је прецизно дефинисати основне функције и надлежности организацијских целина које се по дубини баве војним спортом и извршити попуно спортске јединице (спортски вод ВА) врхунским спортистима.

Општи циљ: унапређен спорт у Војсци Србије.

Посебни циљеви:

- Устројена нормативна структура у области спорта у Војсци;
- Усклађена организациона структура војног спорта;
- Развијен систем међународног спорта у оквиру CISM;
- Интегрисан војни и цивилни спорт;
- Унапређен систем стручног образовања у области спорта у Војсци;
- Развијена спортска медицина у Војсци;
- Остварена родна и полна равноправност жена у области спорта у Војсци.

8.5. СПОРТ У ПОЛИЦИЈИ

У оквиру свеукупног програма реформе система унутрашњих послова, започеле су и промене у образовном систему и стручном оспособљавању запослених у Министарству унутрашњих послова којима су обухваћена специфична спортска знања, вештине и способности које доприносе бољем одговору на безбедносне изазове, ризике и претње. Истовремено кроз научене лекције у решавању проблема кроз систем заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, препозната је потреба за јачањем капацитета савеза и клубова у систему заштите и спасавања у Републици Србији и програмирању буџетских средстава за опремање и обучавање спортских савеза и клубова који се баве спортовима на води и под водом и планинарским спортовима.

Општи циљ: Унапређен спорт у Полицији.

Посебни циљеви:

- Ојачани капацитет запослених у МУП-у да кроз учешће у спортским активностима допринесу развоју система спорта у Србији;
- Постигнут потребан ниво стручних знања, вештина и способности које доприносе успешном раду припадника МУП-а;
- Ојачан капацитет спортских савеза и клубова из области спорта на води, под водом и алпинизма за њихово обучавање и укључивање у систем заштите и спасавања у Републици Србији.

8.6. СПОРТСКИ ТУРИЗАМ И ПАРТНЕРСТВО ИЗМЕЂУ СПОРТА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Данас су спорт и туризам неодвојиви феномени и њихов синергијски учинак даје врхунске резултате. Туризам и спорт се све више преплићу, што нарочито долази до изражаја током великих спортских догађања. Осим тога, рекреација као вид спортске активности управо почива на туризму. Заједничко деловање туризма и спорта у наредном периоду значи деловање у складу са модерним европским начином пословања у ове две области. Туризам и спорт, представљају добар пут и за интегрисање у европске туристичке токове. Спој туризма и спорта, оба у функцији спајања људи, чине пут ка стварању једне хармоничне планете, без граница и предрасуда, планете која се кроз здрав спортски дух и обогаћивање знања, окреће ка бољем уважавању и разумевању различитости које постоје међу људима. Савремени спорт и савремени туризам међусобно су се испреплетали у нераздвојној интеракцији да је постало немогуће посматрати их одвојено, а често је и немогуће рећи због чега се неки човек упустио у одређену активност – због спорта или због туристичког доживљаја (нпр. одлазак у скијашки центар). Активности спортског туризма могу се одвијати у урбаним или руралним срединама, на отвореном или у затвореним просторијама, у свим сезаном и климама.

У Стратегији развоја туризма Србије до 2015. године потенцирано је да је за будући развој српског туризма најважније брендирање Србије, а управо учешће у спортским догађајима и спортским активностима, по којима смо у свету препознати у позитивном смислу, представља начин да свету понудимо оно чиме се поносимо, јер ти садржаји могу донети висок девизни прилив и, повратно, допринети позитивном имиџу земље. Република Србије има значајне спортске, инфраструктурне и природне потенцијале за спортски туризам, и то како у области спортско-рекреативног туризма тако и у области туризма спортских догађаја, али ти потенцијали нису до сада на одговарајући начин искоришћени. Развој спортског туризма у Србији првенствено подразумева промоцију здравог начина живота и редовних физичких активности, али он мора бити подстакнут и изградњом одговарајуће саобраћајне и друге инфраструктуре, као и обезбеђењем адекватног стручног кадра.

Обезбеђивање и унапређивање људског физичког, друштвеног и менталног благостања из генерације у генерацију захтева да спортске активности, укључујући оне у градским, природним и воденим подручјима буду усклађени са ограниченим ресурсима планете, и практиковане у складу са принципима одрживог развоја и уравнотеженог управљања околином. То укључује: узимање у обзир природе и вредности природне средине у планирању и изградњи спортских капацитета; подржавање и стимулисање спортских организација у њиховим напорима да очувају природу и околину; повећање људског знања и свести о односима између спорта и оправданог развоја, као и њиховог разумевања природе. Важно је да се у спорту може уживати како данас тако и у будућности, од стране највећег броја људи, у најбољим могућим условима, под чиме се подразумева спорт у здравој и чистој животној средини. Спорт у свим својим појавним облицима и на свим нивоима дели са читавим човечанством дужност неговања и заштите природе и животне средине, како за садашње тако и за будуће генерације.

Како би се избегли негативни ефекти који прате спортске активности, догађаје и производњу спортске опреме, сви учесници у систему спорта морају пронаћи начине да смање негативне последице попут потрошње енергије, загађења ваздуха, емисије гасова који изазивају ефекат стаклене баште као и оних штетних по озонски омотач, одстрањивање отпада, ерозије и штетних утицаја по био диверсификацију средине. Спорт се мора развијати у складу са правилима очувања еколошке исправности, поштујући принцип да је здрава средина предуслов за здрав спорт. Учесници морају научити да поштују и цене природно окружење, а самим тим и да постану спремнији да узму учешће у активностима заједнице.

Општи циљ: унапређен однос спорта и туризма и животне средине.

Посебан циљ: подстакнуте и ојачане везе спорта и туризма и животне средине.

8.7. МЕДИЈИ У СПОРТУ

Подразумевајући чињеницу да већина медија издваја значајан простор за садржаје који се баве различитим аспектима спорта и полазећи од независности спортских организација и аутономије медијских кућа по питањима креирања програма и свакодневног руковођења, национални спортски савези, укључујући и њихове чланице, и медији треба да успоставе међусобну сарадњу са циљем међусобне консултације о свим питањима која се тичу обе стране, као и о начинима и средствима на које медији могу да стимулишу бављење спортом и помогну решавању неких од проблема који су повезани са спортом (популаризације нових и малих спортова; давање приоритета у извештавању домаћем спорту; третман који треба да имају сцене насиља повезане са спортом, како оне које се дешавају на терену тако и оне ван њега; спречавање комерцијалног утицаја на аматерски спорт; указивање на штетност и неприхватљивост допинга у спорту и др.).

Свакодневни и динамичан развој телекомуникација намеће обавезу за све организаторе спортских приреби да посебну пажњу посвете растућој улози и значају који информационе технологије имају приликом организовања и спровођења спортске приредбе. Медијска покривеност спортске приредбе мора бити саставни део мера за организацију сваке спортске приредбе. У склопу тога, посебно је важно остваривање улоге медија у складу са Националном стратегијом за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама за период од 2013 до 2018. године.

У односу спорта и медија посебну пажњу треба посветити и промоцији потенцијала спорта у друштвеној интеграцији (инклузији) и изградњи друштва једнаких могућности.

Општи циљ: унапређена улога и одговорност медија за развој спорта.

Посебни циљеви:

- медијска промоција спорта као здравог начина живота и мотивација грађана за бављење спортским активностима;
- стручно усавршени спортски новинари;
- подигнута свест грађана о позитивним вредностима спорта.

8.8. НЕГАТИВНЕ ПОЈАВЕ У СПОРТУ

Како је то истакнуто у Белој књизи о спорту Европске комисије из 2007. године, насиље на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама, представља и даље за све европске земље узнемирујући проблем, који поприма различите облике, са уочљивом тенденцијом измештања са унутрашњости стадиона на околне просторе, укључујући и ширу

урбану средину. Србији није у том погледу изузетак. У циљу спречавања насиља и недоличног понашања на спортским приредбама Република Србије је још 2003. године донела Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама. Чињеница да је овај закон неколико пута до сада мењан као и да је било потребно донети Националну стратегију за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама за период од 2013. до 2018. године јасно указује да постојећи проблеми нису још превладани и да како јавне власти свих нивоа тако и сви учесници у систему спорта морају и у будуће посветити знатну пажњу спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, укључујући и појаву расистичких испада.

Међународна искуства су показала да и када су предузете све репресивне мере, оне неће бити довољне ако их нису пратиле обухватне превентивно-едукативне активности. Можда најважнији разлог за стављање тежишта на едукативно-превентивне мере према навијачима је тенденција временског и просторног премештања насиља са стадиона и дворана на градске улице. Наиме насиље чији је повод некакав спортски догађај полако се „сели“ на улице и отпочиње и неколико сати пре самог догађаја и наставља се неколико сати по завршетку догађаја. Успех или неуспех спортског тима за који се навија је потпуно у другом плану, а само насиље навијача спортске резултате ставља у други план.

Локалне власти имају највише услова да координирају и подрже активности којима се спорт користи као механизам за превенцију или реинтеграцију посебно оних активности које се изводе у школама или су намењене за децу школског узраста. Локалне власти треба да оснују адекватне структуре које ће се борити против насиља у спорту и координирати активности.

Употреба допинга супротна је основним вредностима савременог спорта и представља његову грубу злоупотребу. Међународне организације, државе и сви међународни и национални спортски савези борбу против допинговања стављају у своје основне задатке. Три су основна легитимна циља те борбе: заштита здравља спортиста, очување једнакости шанси (конкуренције) и одржање веродостојности спортске гране.

Република Србија је мере и активности на спречавању допинга у спорту први пут регулисала Законом о спречавању допинга у спорту из 2005. године, којим је основана и Антидопинг агенција Републике Србије (АДАС). Антидопинг агенција Републике Србије је у периоду од 1.1.2006. – 25.11.2013. године спровела укупно 4347 допинг контрола, од тога: 1577 контрола на националним такмичењима и 439 контрола изван такмичења унутар националног програма тестирања, као и 2279 контрола на међународним такмичењима и 52 контроле изван такмичења унутар међународног програма тестирања. У истом периоду откривено је 48 допинг позитивних спортиста и 3 друге повреде антидопинг правила. За разлику од одлучности државе да се обрачуна са допингом у спорту, многи национални спортски савези нису испуњавали своје обавезе из Закона о спречавању допинга у спорту. Велики број надлежних националних гранских спортских савеза није донело опште акте у вези са антидопинг борбом - утврдило мере и поступак у случајевима утврђеног допинговања спортисте, донело програм антидопинг деловања и одредило одговорно лице за надзор над спровођењем мера за спречавање допинга, нити је обезбедило стално индивидуално медицинско праћење врхунских спортиста. Ово све захтева потенцирање улоге и одговорности националних спортских савеза, али и других организација у области спорта, у односу на борбу против допинга. Међународна конвенција против допинга у спорту јасно је истакла да јавне власти и организације задужене за спорт имају комплементарну одговорност у спречавању и борби против допинга у спорту, посебно у погледу обезбеђења одговарајућег тока спортских манифестација, заснованог на принципу фер плеја и у заштити здравља њихових учесника. Јавне власти и организације у области спорта, посебно национални спортски савези, морају сарађивати у том циљу, уз обезбеђење највишег степена независности и транспарентности на одговарајућим нивоима.

Имајући у виду да је од доношења Закона о спречавању допинга о спорту донет Закон о ратификацији међународне конвенције против допинга у спорту, да је Светски антидопинг кодекс значајно промењен, да постоје нова упоредно правна искуства и да је пракса указала на одређене мањкавости постојећег закона, Народна скупштина је на предлог Владе Републике

Србије у октобру месецу 2014. године усвојила нови Закон о спречавању допинга у спорту („Службени гласник РС”, број 111/2014).

Општи циљ: унапређене мере за спречавање свих негативних појава у спорту (насиље, допинг, намештање мечева, нелегално клађење и сл.).

Посебни циљеви:

- успостављен механизам за доследну примену Националне стратегије за борбу против насиља и недоличног понашања гледалаца на спортским приредбама за период 2014-2018. године;
- унапређени механизми за борбу против манипулација на спортским такмичењима;
- унапређен нормативни и организациони оквир којим се регулише и обезбеђује спречавање допинга у спорту.

9. СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ОЦЕЊИВАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

9.1 СПРОВОЂЕЊЕ

Примена Стратегије је дефинисана Акционим планом, који је саставни део ове стратегије. Тим планом јасно су дефинисани општи и посебни циљеви, мере и активности за њихову реализацију, носиоци задужени за њихову реализацију, временски оквири и, коначно, процена да ли су за њихову реализацију потребна материјална средства.

9.2. ПРАЋЕЊЕ

Праћење се спроводи у редовним временским интервалима, у складу са Пословником Владе и годишње – у складу са елементима Акционог плана.

Ради успостављања јединственог и формалног система извештавања, Министарство ће стандардизовати процедуре извештавања и формате тих извештаја у складу са добром праксом Европске уније и у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за спорт и омладину, кровним организацијама: Олимпијским комитетом Србије, Спортским савезом Србије, Паролимпијским комитетом Србије, Специјалном олимпијадом и индиректним буџетским корисницима: Заводом за спорт и медицину спорта Републике Србије и Антидопинг агенцијом Републике Србије.

9.3. ОЦЕЊИВАЊЕ

Оцењивањем се утврђује напредак у спровођењу ове стратегије и предлажу корективне мере и измене током спровођења. Оцењивање се спроводи редовно, једном годишње, коришћењем различитих извора података, укључујући годишњи извештај о раду као основни извор података, а на основу дефинисаних показатеља. Интерне информације се систематски упоређују са екстерним изворима информација, попут интервјуа, истраживања јавног мњења и других извора. У зависности од врсте показатеља, процењују се реализација и ефекти планираних и реализованих активности, као и институционалне и законодавне промене.

Преглед се представља према степену реализације активности:

- спроведена – оцена значи да је активност реализована у складу са очекивањима и да нису потребне додатне мере;

- делимично спроведена – оцена значи да је активност реализована, али да су потребне додатне мере да би се квалитет учинка унапредио до планираног нивоа;
- није спроведена – оцена значи да активност није реализована и да су потребне мере да би се планирана активност реализовала.

Кроз годишњи извештај, Министарство оцењује степен спровођења активности о чему извештава Савет за спорт. Уколико буде потребно, Министарство може ревидирати Стратегију у циљу унапређења њене ефикасности и одрживости. По истеку периода предвиђеног за спровођење Стратегије, оцена садржи препоруке, закључке, научене лекције и приказује најбољу праксу по питању спровођења Стратегије.

9.4. ИЗВЕШТАВАЊЕ

На годишњем нивоу Министарство израђује и објављује извештаје о спровођењу Стратегије, степену спровођења циљева и активности, проблемима и изазовима. На основу тога се врши ревизија приоритета, како би се обезбедило да они остану релевантни и како би се испуниле потребе спортског сектора и управе, а имајући у виду да је Извештај о току спровођења Стратегије саставни део Извештаја о раду Министарства који се доставља Влади у складу са Пословником Владе.

10. ФИНАНСИЈСКИ ЕФЕКТИ СТРАТЕГИЈЕ И АКЦИОНОГ ПЛАНА

Процењује се да за реализацију стратешких циљева у наредном периоду неће бити потребна додатна издвајања из буџета Републике Србије и буџета јединица локалних самоуправа, јер ће се активности реализовати у оквиру постојећих материјалних, финансијских и људских ресурса.

Према могућностима, одређене активности и задаци могу се финансирати из средстава донација и кроз јавно-приватно партнерство.

11. АКЦИОНИ ПЛАН

Акциони план за спровођење ове стратегије чини њен саставни део.

12. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Ову стратегију објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 Број:
У Београду,

ВЛАДА

ПРЕДСЕДНИК

Александар Вучић